

been changing greatly through its history. In the XIX century, when the U.S. had their state-building process, Cuba had been considered as a potential member of the United States of America. By the beginning of the XX century, Washington had refused the inclusion of Cuba as a member of the U.S. But the USA got almost complete control over domestic and foreign policy of the island. At the same time, Cuba was included in the general vector of the US Latin American policy. After the victory of the revolution in 1959 and the beginning of the Soviet-Cuban cooperation, the U.S. had regarded Cuba through the confrontation with the Soviet Union in the framework of the Cold War. Cuba had taken one of the top places among the U.S. national interests.

Key words: U.S., Cuba, Latin America, Big Stick Policy, Dollar Diplomacy.

УДК 327(73):327(729.1)

<http://doi.org/10.17721/2521-1706.2016.02.197-205>

Наталія Пасічник,
кандидат історичних наук, доцент,
ВНЗ «Університет «Україна»,
Білоцерківський інститут
економіки та управління

ПОЛІТИКА США ЩОДО КУБИ ЗА ПРЕЗИДЕНТСТВА Б. ОБАМИ

Анотація. У статті розглядається політика США щодо Куби за президентства Б. Обами. З'ясовано, що впродовж перших шести років політика адміністрації Б. Обами ґрунтувалася на збереженні економічних санкцій проти Куби за одночасного фінансування проектів, спрямованих на демократизацію кубинського суспільства, у тому числі спонсорування радіо- і телевізійного мовлення. Водночас, починаючи з 2009 р. адміністрацією були ініційовані суттєві зрушення у політиці щодо Куби, включаючи скасування деяких обмежень на грошові перекази і поїздки на острів.

У статті підкреслюється, що якісні зрушення у американо-кубинських відносинах починаються за другої каденції Б. Обами. Новий курс щодо Куби, анонсований президентом США, включав відновлення дипломатичних відносин з Кубою; перегляд визначення Куби як країни-спонсора міжнародного тероризму; збільшення подорожей, грошових переказів, торговельних та інформаційних потоків на Кубу та з острова. Автор досліджує фактори, які вплинули на зміну політичного курсу Вашингтону, зокрема неефективність політики ембарго; економічні переваги від нормалізації американо-кубинських відносин; вплив громадської думки; ставлення латиноамериканських країн до американо-кубинського протистояння; зміни, що відбуваються на Кубі зі вступом на посаду Р. Кастро в 2008 р. та інші чинники. У статті міститься оцінка поточного стану та перспектив процесу нормалізації американо-кубинських відносин.

Ключові слова: США, Куба, «кубинська відлига», ембарго, «Кубинська п'ятірка».

Протягом останнього року в американо-кубинських відносинах відбулися суттєві, навіть епохальні, зрушення, які вже у західних ЗМІ отримали назву «кубинська відлига». Адміністрація Б. Обами досягла вагомого прогресу у вирішенні понад п'ятдесятирічного конфлікту, тому аналіз американської політики щодо Куби й процесу нормалізації відносин між Вашингтоном і Гаваною є актуальною дослідницькою проблемою.

Ще під час виборчої кампанії 2008 р. Б. Обама закликав до більшої взаємодії з Кубою та Латинською Америкою загалом, заявляючи, що тривала політика ізоляції виявилася неефективною у просуванні американських інтересів або допомозі людям, які постраждали за деспотичних урядів [13]. Кандидат у президенти обіцяв

скасувати деякі обмеження поїздок та грошових переказів на Кубу, водночас не відмовляючись від ембарго як засобу досягнення змін на острові. Б. Обама твердив, що якщо кубинське керівництво зробить рішучі кроки назустріч демократії, починаючи зі звільнення політичних в'язнів, у відповідь США докладатимуть зусиль для нормалізації відносин і пом'якшення ембарго [7, с. 34]. На зустрічі з представниками Національного кубино-американського фонду у травні 2008 р. Б. Обама відзначав: «Моя політика щодо Куби буде керуватися одним словом – свобода. Дорога до свободи для всіх кубинців повинна початися з правосуддя для кубинських політичних в'язнів, права на свободу слова, свободу преси, свободу зібрань, і це повинно привести до вільних і справедливих виборів. Це моє зобов'язання» [12].

Ставши президентом Б. Обама виконав передвиборчі обіцянки. Так, було скасовано обмеження на поїздки на острів для етнічних кубинців, а також на перекази ними грошових коштів родичам у цій країні. Водночас, істотних зрушень у політиці Вашингтона щодо Куби у період його першої каденції не відбулося. Впродовж майже шести років, політика адміністрації Б. Обама ґрунтувалася на збереженні економічних санкцій проти Куби за одночасного фінансування проектів, спрямованих на демократизацію кубинського суспільства, у тому числі спонсорування радіо- і телевізійного мовлення [8].

Разом з тим, деякі кроки у напрямку нормалізації відносин були здійснені ще 2009 р. Так, під час Саміту Америк в Тринідад і Тобаго у квітні 2009 р. американський лідер поставив питання про відновлення членства Куби в Організації Американських держав, призупиненого в 1961 р. і висловив готовність розпочати політичний діалог з Гаваною з широкого кола питань – від наркотиків, міграції та економічних питань до прав людини, свободи слова і демократичних реформ [16]. Того ж року на червневій сесії Генеральної Асамблеї ОАД в Гондурасі було прийняте рішення про можливість поновлення членства Куби, однак остання сама відмовилася повертатися в ОАД.

У червні 2009 р. Держдепартамент США вимкнув електронний білборд на Американській секції інтересів в Гавані, який був встановлений в 2006 р. і показував новини та продемократичні повідомлення, що дратувало кубинський уряд. Дещо раніше цього ж року, кубинський уряд прибрав антиамериканські білборди поблизу місії США. У липні 2009 р. були поновлені міграційні переговори, а у вересні обидві країни провели консультації щодо відновлення прямого поштового сполучення, які включали обговорення питань, пов'язаних з транспортуванням, якістю та безпекою поштового сервісу [7].

Однак вже у грудні 2009 р. відносини між двома країнами загострюються через арешт на Кубі громадянина США, співробітника компанії Development Alternatives Inc. Алана Гросса, який поставляв електронне обладнання єврейській общині Куби, призначене для розгортання мережі Інтернет, а, за версією кубинської влади, призначене для ведення шпигунської діяльності. У березні 2011 р. А. Гросс був визнаний винним за звинуваченням у діях «проти незалежності та територіальної цілісності держави» і засуджений до 15-річного ув'язнення. Надалі звільнення А. Гросса стає одним з головних пріоритетів США на переговорах з кубинським керівництвом. США і Куба продовжували співпрацювати з питань, які становили взаємний інтерес, таких як антинаркотична

діяльність та міграційні заборони, але поліпшення відносин в інших галузях зайшло в глухий кут [8].

На початку 2010 р. Вашингтон висловлював занепокоєння у зв'язку з погіршенням на Кубі ситуації з дотриманням прав людини. Під час міграційних переговорів у лютому 2010 р., американська сторона закликала уряд Куби забезпечити необхідну медичну допомогу політв'язню Орландо Сапата Томайо, який оголосив голодування. Після смерті Сапати, американське керівництво звернуло увагу на долю понад 200 політичних в'язнів на Кубі і закликала до їх негайного звільнення. 24 березня 2010 р. Президент Обама виступив із заявою, в якій висловлював глибоку стурбованість щодо ситуації з правами людини на Кубі, включаючи смерть Сапати, і репресії проти опозиційної організації «Жінки в білому». Американський лідер закликав до припинення репресій, негайного і безумовного звільнення всіх політичних в'язнів, поваги до основних прав кубинського народу [7].

Деяке «потепління» між Гаваною та Вашингтоном починається з липня 2010 р., після того, як у результаті посередницьких зусиль Ватикану, кубинського кардинала Х. Ортеги і міністра закордонних справ Іспанії М. Моратіноса, кубинська влада почала процес депортації з країни політичних в'язнів [5]. У січні 2011 р. Білий дім оголосив про нові заходи з пом'якшення обмежень на пересування та розширення можливостей грошових переказів на Кубу, які включали збільшення поїздок на острів, пов'язаних з релігійною, освітньою та журналістською діяльністю; дозвіл будь-якому громадянину США здійснювати грошові перекази на Кубу і спрощення цієї процедури для коштів призначених на релігійну діяльність; дозвіл американським міжнародним аеропортам надавати послуги ліцензованим чартерним рейсам на і з Куби [7].

Водночас адміністрація Б. Обама висловлювала занепокоєння ситуацією з правами людини на Кубі та ув'язненням А. Гросса. 14 грудня 2011 р., у зв'язку з повідомленнями про посилення репресій щодо громадських активістів з боку кубинського керівництва, держдепартамент оприлюднив заяву, в якій закликав лідерів Куби «до негайного припинення переслідування та насильства щодо кубинських громадян, які мирно критикують уряд» [19]. На другу річницю ув'язнення А. Гросса напередодні Різдва 2011 р. Вашингтон знову закликав до його звільнення, і висловив глибоке розчарування тим, що кубинський уряд не включив А. Гросса до 2900 в'язнів, звільнених з гуманітарних міркувань.

Таким чином, впродовж 2009–2012 рр. істотних змін у американській політиці щодо Куби не відбулося, а деякі заходи Білого дому з послаблення обмежень на пересування та грошові перекази ставилися у залежність від рішень кубинської влади щодо політичних в'язнів.

Якісні зрушення у американо-кубинських відносинах починаються за другої каденції Б. Обама. З середини 2013 р. тривали переговори між урядами Куби та США з відновлення прямого поштового сполучення та питань міграції. На зустрічі з представниками Демократичної партії США у листопаді 2013 р. американський лідер заявив про необхідність оновлення американської політики щодо Куби, відзначивши, що політика актуальна для 1961 р. не може бути ефективною у епоху Інтернету і вільного пересування світом [15].

Найрезультативнішим засобом на шляху до нормалізації відносин між двома країнами стали таємні переговори між ними, які почалися невдовзі після смерті

президента Венесуели Уго Чавеса. За його президентства Венесуела була головним спонсором Гавани, зокрема продавала паливо Кубі зі значною знижкою. Однак за наступника Чавеса Н. Мадуро Венесуела, сама відчуваючи економічні труднощі, вже не могла допомагати Кубі на минулому рівні. Для ведення переговорів з кубинським керівництвом Б. Обама визначив свого спічрайтера і заступника радника з національної безпеки Б. Родса та співробітника американського відділу інтересів в Гавані Р. Зуніга. Протягом наступних півтора року вказані особи провели кілька таємних зустрічей з кубинськими високопосадовцями в Оттаві, Торонто, Римі. Під час переговорів виникла низка розбіжностей у підходах сторін, які істотно ускладнювали переговорний процес. Американська сторона не готова була обговорювати згортання своїх програм від USAID на острові та питання повернення Кубі воєнної бази Гуантанамо, натомість кубинці не бажали вести переговори щодо прав людини та американських втікачів, які знайшли притулок у їхній країні. За таких умов «точкою дотику» між сторонами стало питання обміну ув'язненими. Американців турбувала доля А. Гросса, натомість кубинці опікувалися т.зв. «героїчною п'ятіркою» (п'ять співробітників кубинських спецслужб, засуджених в США у 2001 р. до тривалих термінів ув'язнення за звинуваченнями у шпигунстві, змові з метою вбивства та інших злочинах). Кубинці пропонували обмін «героїчної п'ятірки» на А. Гросса, що не влаштовувало американську сторону, яка наполягала на тому, що останній, хоча й порушував кубинські правила, але шпигуном не був. Натомість американці внесли пропозицію обміняти трьох членів «кубинської п'ятірки», які відбували довічне ув'язнення (решта двоє вже відбули свої терміни ув'язнення і були звільнені), на агента американської розвідки Р. С. Трухільо, який відбував 17-й рік покарання за зраду в кубинській в'язниці, а А. Гросса звільнити «з гуманітарних причин». Зрештою, після тривалих перемовин кубинська сторона погодилася на такий обмін за умови відновлення дипломатичних стосунків між двома державами.

До таємних американо-кубинських переговорів було залучено папу Римського Франциска, який добре знав Кубу і користувався довірою Гавани через давню опозицію Ватикану політиці ембарго. Наприкінці жовтня 2014 р. Папа запросив учасників таємних переговорів до Риму. Саме у Ватикані був погоджений остаточний варіант обміну ув'язненими і відновлення дипломатичних відносин. Б. Родс і Р. Зуніга інформували кубинську сторону про намір президента пом'якшити правила щодо поїздок і торгівлі, а також дозволити американським телекомунікаційним компаніям працювати на Кубі для розширення доступу кубинських підприємств до Інтернету. Кубинці, зі свого боку, зобов'язувалися звільнити 53 дисидентів. Папа погодився виступити у якості гаранта остаточної угоди. Надалі наступні переговорні групи обговорювали деталі обміну на нових зустрічах у Канаді [11].

Зрештою, 16 грудня 2014 р. відбулася історична 45-хвилинна телефонна розмова між президентом США Б. Обамою та головою Державної ради Куби Р. Кастро. Це був перший офіційний контакт між лідерами США та Куби за період п'ятдесятирічної конфронтації. 17 грудня лідери двох держав офіційно оголосили про намір нормалізувати відносини між їх країнами. Заява супроводжувалася обміном ув'язненими: США звільнили трьох кубинських розвідників з т.зв. «героїчної п'ятірки» в обмін на агента американської розвідки Р. С. Трухільо. Того

ж дня було звільнено і Алана Гросса, як відзначалося «з гуманітарних мотивів» [17].

У заяві Білого дому окреслювалися головні кроки на шляху до нормалізації відносин: відновлення дипломатичних відносин з Кубою; перегляд визначення Куби як країни-спонсора міжнародного тероризму; збільшення подорожей, грошових переказів, торговельних та інформаційних потоків на Кубу та з острова; запрошення Куби до участі у Саміті Америк в 2015 р. в Панамі; непохитна прихильність демократії, прав людини та громадянському суспільству [9].

Із січня 2015 р. в США набув чинності комплекс заходів, спрямованих на ослаблення економічної і фінансової блокади Куби, зокрема американським компаніям дозволено експортувати на острів телекомунікаційне обладнання, сільськогосподарську та будівельну техніку, підвищився ліміт на грошові перекази на Кубу; фінансові організації США отримали можливість відкривати власні рахунки в кубинських банках, громадянам США дозволено привозити товари на суму до 400 дол. (на тютюн і алкоголь сумарно має припадати не більше ніж 100 дол.), американським авіакомпаніям дозволено здійснювати рейси на острів без спеціального дозволу [6].

Із метою відновлення дипломатичних стосунків було проведено три раунди переговорів між американською делегацією на чолі з помічником держсекретаря з питань Західної півкулі Р. Джейкобсон та кубинською делегацією, очолюваною директором департаменту Північної Америки міністерства закордонних справ Куби Х. Відаль. Перший раунд переговорів відбувся 22 січня 2015 р. у Гавані, наступні два – у Вашингтоні (27 лютого) та Гавані (16 березня). Ще одним жестом стало відновлення транспортного сполучення між двома країнами [2].

11 квітня 2015 р. на Саміті Америк в Панамі Б. Обама та Р. Кастро провели першу після перемоги кубинської революції офіційну зустріч на вищому рівні.

Зважаючи на те, що принциповою умовою відновлення дипломатичних стосунків між двома країнами було виключення Куби з переліку країн-спонсорів тероризму, 14 квітня Б. Обама повідомив Конгресу про свій намір виключити останню з цього списку. Формальною підставою стало те, що за попередні шість місяців кубинська влада не надавала жодної допомоги міжнародним терористичним осередкам. Конгрес не опротестував дане рішення президента і воно набуло чинності 29 травня [14].

1 липня 2015 р. були відновлені дипломатичні відносини між Кубою і США. У ніч на 20 липня одночасно відновили роботу посольства США в Гавані та Куби у Вашингтоні. Двері посольств відкрилися вперше з січня 1961 року. У серпні на церемонію урочистого підняття американського прапора над посольством до Гавани прибув держсекретар Дж. Керрі (вперше за останні 70 років держсекретар США відвідав Кубу). Впродовж року з моменту офіційного оголошення «нового курсу» Б. Обама щодо Куби були пом'якшені умови щодо поїздок на Кубу та торгівлі з нею, розширено можливості для інвестицій, відновлено регулярні комерційні авіарейси, створено американо-кубинську двосторонню комісію для обговорення широкого кола економічних, соціальних та культурних питань, яка минулого року провела два засідання. Як наслідок, поїздки американських громадян на острів зросли на 54% порівняно з попереднім роком [10].

На 21-22 березня 2016 р. запланований візит Б. Обама на Кубу [18]. Таким чином, він стане першим з 1928 р. візитом діючого американського президента на

«острів Свободи». Такі позитивні зрушення у американо-кубинських відносинах вже отримали назву «кубинська відлига».

Зміна політики Вашингтону щодо Куби викликана низкою чинників, насамперед неефективністю політики ембарго. Економічні санкції, запроваджені ще у 1960-х рр., мали на меті прискорити падіння режиму Ф. Кастро. Завдавши значних збитків кубинській економіці, вони, тим не менше, своєї мети – усунення кастрівського режиму від влади – не досягли. Як відзначається у заяві Білого дому: «Десятиліття американської ізоляції Куби не змогли досягти нашої мети – розширити можливості кубинців побудувати відкриту і демократичну країну. Натомість давня політика США щодо Куби інколи віддаляла Сполучені Штати від регіональних і міжнародних партнерів, обмежувала можливості впливу у Західній півкулі, а також обмежувала використання повного спектру засобів сприяння позитивним змінам на Кубі, доступних Сполученим Штатам» [6].

Водночас від ембарго страждає не лише кубинська, але й американська економіка. За оцінками Торгової палати США ембарго завдає збитків американській економіці на суму 1,2 млрд. доларів на рік у результаті недоотриманого експорту [4, с. 220].

У Сполучених Штатах за американсько-кубинське зближення і скасування ембарго, виходячи з власних економічних інтересів, традиційно виступають представники агробізнесу. Саме під впливом «фермерського лобі» у 2000 р. був прийнятий закон про реформу режиму санкцій і підтримку експорту, який зняв заборону на ввезення на Кубу продовольства та медикаментів.

Нині Куба стоїть на порозі зміни вищого державного керівництва з природних причин, що дає надії США на трансформацію політичного режиму на Кубі. У 2008 р. на Кубі вже відбулися зміни у вищому керівництві державою: Фідель Кастро офіційно відрікся від влади на користь свого брата, Рауля Кастро, який з кінця 1980-х рр. користується репутацією ліберала. Саме за його ініціативою був прийнятий пакет законів, які частково легалізували приватне підприємництво та відкрили економіку Куби для іноземних інвестицій. Програма реформ уряду Р. Кастро вплинула перш за все на експертну спільноту США. Якщо після завершення «холодної війни» у ній була популярною думка, що кубинський режим, залишившись без радянської підтримки, невдовзі припинить своє існування, то реформи на Кубі показали його здатність еволюціонувати. У зв'язку з цим в експертних колах США почала переважати точка зору, за якою Вашингтону слід піти на поступки Гавані, щоб тим самим підтримати реформаторське крило кубинського керівництва і підштовхнути режим Кастро до подальшої ринкової та демократичної трансформації [1]. Відкритість економіки, сприяючи вільному обміну ідеями та інформацією, призведе й до більшої політичної відкритості.

У скасуванні ембарго зацікавлені й деякі бізнесові кола США. Поступова еволюція Куби до ринкової економіки за участю іноземного капіталу створює переваги ЄС, Канаді, Китаю і країнам Латинської Америки, які не мають обмежень на торгівлю з Кубою. Тому частина представників американського бізнесу висловлює стурбованість активністю іноземного неамериканського капіталу на острові, яка може поставити американських підприємців у невідгдане становище у випадку відміни санкцій.

На політику Вашингтону щодо Куби певний вплив справляє громадська думка як у США, так і поза межами країни. Починаючи з 1992 р. ООН ухвалює резолюції

із засудженням ембарго проти Куби. Опонентами блокади традиційно виступають провідні правозахисні організації Amnesty International та Human Rights Watch. Опитування громадської думки засвідчують, що більшість американців схвально ставиться до змін у політиці щодо Куби [17]. Нині навіть більшість кубино-американців погоджуються з думкою, що півсторічна політика США щодо режиму Кастро виявилася неефективною і виступають за скасування санкцій і нормалізацію стосунків між двома державами.

Зрештою, на новий курс Вашингтону щодо Куби вплинула загальна зміна зовнішньополітичних настанов американського керівництва. У своїй зовнішній політиці адміністрація Б. Обами практично відмовилася від традицій американського гегемонізму на користь міжнародного співробітництва, використання засобів «м'якої дипломатії» та «рівноправного партнерства» у Латинській Америці, про що було заявлено ще під час Саміту Америк 2009 р. [4, с. 220].

Прогрес у розв'язанні понад п'ятдесятирічного конфлікту з сусідньою країною є чи не найбільшим зовнішньополітичним здобутком адміністрації Б. Обами і покликаний дещо компенсувати очевидний провал політики «перезавантаження» відносин з Росією. Тим більше, що й остання виявляє певну увагу до даного регіону. Так, в середині 2014 року, з метою збереження союзницьких відносин з Кубою та наближеності присутності (в т. ч. військової) до США Росія списала Кубі 90% її вочевидь безнадійного боргу перед СРСР (близько 32 млрд. дол. США) [3]. Відтак, враховуючи географічне розташування Куби, Сполученим Штатам з позицій власної безпеки необхідно відновити певний контроль над островом.

Однак на шляху до повної нормалізації відносин є ще низка проблем, дражливих для тієї чи іншої сторони, вирішення яких у найближчому майбутньому є примарним. Насамперед, це проблема дотримання прав людини на Кубі та демократизація її політичного режиму, збереження економічного ембарго Куби (так, у законі Хелмса-Бартона (1996), чинність якого зберігається, однією з умов зняття ембарго названо відхід від реальної влади братів Кастро), питання закриття або повернення Кубі американської військової бази Гуантанамо, питання компенсації американцям за націоналізовану власність на Кубі. Від успішності вирішення вказаних питань залежатиме подальший розвиток відносин між США та Кубою.

Література

1. Лазарев В. В. Влияние политики реформ Рауля Кастро на американо-кубинские отношения // Наука, техника и образование. – 2014. – № 2 (2). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/vliyanie-politiki-reform-raulya-kastro-na-amerikano-kubinskie-otnosheniya>.
2. Макаренко Г., Ратніков О. «Кубинська відлига»: навіщо Обама пішов на примирення з «Островом свободи». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.112.ua/statji/kubynska-vidlyha-navishcho-obama-pishov-na-prumyrennia-z-ostrovom-svobody-246605.html>.
3. Нові аспекти геополітичної стратегії США // Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «БОРИСФЕН ІНТЕЛ». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iac.org.ua/novi-aspekti-geopolitichnoyi-strategiyi-ssha/>.
4. Пасічник Н. С. Американо-кубинські відносини на сучасному етапі // Сполучені Штати Америки у сучасному світі: політика, економіка, право, суспільство. Ч. 2: зб. матеріалів II міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 15.05.2015) / упоряд. Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М. – Львів: Центр американських студій ФМВ ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – С. 218-221.

5. Сударев В. Тренд неопределенности в Западном полушарии. – Международные процессы. Журнал теории международных отношений и мировой политики, Сентябрь – декабрь 2010. – Том 8. – № 3 (24). [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.intertrends.ru/twenty-four/011.htm>.
6. Charting a New Course on Cuba // The White House. [Electronic resource]. – URL: <https://www.whitehouse.gov/issues/foreign-policy/cuba>.
7. Cuba: Issues for the 112th Congress // Congressional Research Service, November 6, 2012. [Electronic resource]. – URL: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/R41617.pdf>.
8. Cuba Issues for the 114th Congress // Congressional Research Service, April 17, 2015. [Electronic resource]. – URL: <http://fas.org/sgp/crs/row/R43926.pdf>.
9. FACT SHEET: Charting a New Course on Cuba. The White House, December 17, 2014 // The White House. [Electronic resource]. – URL: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/12/17/fact-sheet-charting-new-course-cuba>.
10. FACT SHEET: One-Year Anniversary of the President's Policy of Engagement with Cuba, December 16, 2015 // The White House. [Electronic resource]. – URL: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/12/16/fact-sheet-one-year-anniversary-presidents-policy-engagement-cuba>
11. Inside the Crazy Back-Channel Negotiations that Revolutionized Our Relations with Cuba. By Peter Kornbluh and William M. LeoGrande. [Electronic resource]. – URL: <http://www.motherjones.com/politics/2015/07/secret-negotiations-gross-hernandez-kerry-pope-obama-castro-cuba>.
12. Obama in 2008: No Normalized Relations with Cuba Until All Political Prisoners Released. [Electronic resource]. – URL: <http://www.breitbart.com/video/2014/12/17/obama-in-2008-no-normalized-relations-with-cuba-until-all-political-prisoners-released>.
13. Obama, in Miami, Calls for Engaging With Cuba. By Jeff Zelenymay // The New York Times, 24, 2008. [Electronic resource]. – URL: http://www.nytimes.com/2008/05/24/us/politics/24campaign.html?_r=0.
14. Obama removes Cuba from the list of state sponsors of terrorism. By Karen DeYoung // Washington Post, April 14. [Electronic resource]. – URL: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/obama-removes-cuba-from-the-list-of-state-sponsors-of-terrorism/2015/04/14/8f7dbd2e-e2d9-11e4-81ea-0649268f729e_story.html?wpmk=MK0000203
15. Remarks by the President at a DSCC Fundraising Reception, Miami, Florida // The White House, Office of the Press Secretary, November 8, 2013. [Electronic resource]. – URL: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/11/08/remarks-president-dscc-fundraising-reception-0>.
16. Remarks by the President at the Summit of the Americas Opening Ceremony // The White House, Office of the Press Secretary, April 17, 2009. [Electronic resource]. – URL: https://www.whitehouse.gov/the_press_office/Remarks-by-the-President-at-the-Summit-of-the-Americas-Opening-Ceremony.
17. Renwick D., Lee B. U.S.-Cuba Relations // The Council on Foreign Relations, January 20, 2015. [Electronic resource]. – URL: <http://www.cfr.org/cuba/us-cuba-relations/p11113>.
18. Statement by the Press Secretary on the President's Travel to Cuba and Argentina, February 18, 2016 // The White House. [Electronic resource]. – URL: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2016/02/18/statement-press-secretary-presidents-travel-cuba-and-argentina>.
19. U.S. Department of State, «The Cuban Government Should Respect Human Rights Week Activities,» December 14, 2011 // United States U.S. Department of State. [Electronic resource]. – URL: <http://www.state.gov/r/pa/prs/ps/2011/12/178852.htm>.

Надійшла до редколегії 06.09.2016

Natalia Pasichnyk, Ph.D. in History, Associate Professor, Bila Tserkva Institute of Economics and Management of the University «Ukraine», Bila Tserkva, Ukraine.

US POLICY ON CUBA DURING THE PRESIDENCY OF BARACK OBAMA

***Abstract.** The article is devoted to U.S. policy on Cuba during the presidency of Barack Obama. The author identifies that during its first six years, the Obama Administration continued the dual-track policy approach toward Cuba that maintained U.S. economic sanctions and continued measures to support the Cuban people, such as U.S. government-sponsored radio and television broadcasting and*

funding for democracy and human rights projects. At the same time, however, the Obama Administration initiated a significant shift in policy toward Cuba beginning in 2009 that included the abolition of certain restrictions on remittances and travel.

The article emphasizes that the significant changes in US-Cuban relations were occurred in the second term of Barack Obama. A new course in U.S. relations with Cuba, announced by the President, included the reestablishment of diplomatic relations with Cuba; a review of Cuba's designation by the Department of State as a state sponsor of international terrorism; and an increase in travel, commerce, and the flow of information to and from Cuba.

The author examines the factors that influenced the change of the Washington's policy on Cuba, in particular failure of U.S. policy of the embargo; the economic benefits of normalization of Cuba-United States relations; the impact of public opinion; the political influence of the Cuban American lobby; the attitude of Latin America towards the US-Cuban stand-off; the changes under way within Cuba since the assumption of the presidency by R. Castro in 2008 and others. The article contained evaluation of the current state and progress of the US-Cuban normalization process.

Key words: USA, Cuba, Embargo, «Spy Swap», the Cuban Five.

УДК 327.8(73+460):327(8)«20»

Анастасія Хмель,
кандидат історичних наук, старший викладач,
Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

ВІДНОСИНИ ІСПАНІЇ ЗІ США В ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОМУ РЕГІОНІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Анотація. В статті на основі аналізу різних джерел автор висвітлює та характеризує відносини між США та Іспанією в Латиноамериканському регіоні. Автором проаналізовано сучасний стан розвитку Латиноамериканського регіону та інтереси, які мають США та Іспанія в регіоні. Щодо інтересів Сполучених Штатів в регіоні ЛА, то вони полягають у важливості його географічного розташування для безпеки США, економічних можливостях регіону та можливості змінити антиамериканський напрям деяких латиноамериканських країн. Щодо інтересів Іспанії в регіоні, то вони обумовлені історичною спадщиною, економічними зв'язками та можливістю через вплив Іспанії в регіоні ЛА посилити своє значення в ЄС. Оскільки і для США і для Іспанії стабільність і безпека регіону ЛА є визначальними (з різних причин), країни часто виступають єдиним фронтом у вирішенні проблем регіону. Однак, початок ХХІ ст. був відзначений і відходом Іспанії від проамериканського курсу в ЛА, зокрема в роки прем'єрства Х.Л. Родрігеса Сапатеро. В результаті сильного тиску з боку США, Іспанія повернулася до провадження в регіоні проамериканського курсу, але її імідж там трохи погіршився. Зроблено висновок, що іспано-американські відносини в Латиноамериканському регіоні характеризуються як співробітництво, але такими вони будуть до того моменту, поки Іспанія не здобуде більшого впливу та ваги в регіоні, ніж це передбачено США.

Ключові слова: зовнішня політика, США, Іспанія, ЛА, співробітництво, інтереси.

США на сьогодні є лідером у світі (зважаючи на їх економічну могутність, військову силу і політичний вплив), хоча останнім часом питання лідерства США і піддається сумніву. І той факт, що країни Латинської Америки, які знаходяться у безпосередній близькості із лідером, в більшості дотримуються